

924 szeptember 1 Hétfő 19. 1918

**SZERKESZTŐSÉG, KIADÓ-
HIVATAL ÉS NYOMDA**
Ciuj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop, (Brassai-utca) 10.
Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 977
Ts. N. Sz. — 558
A kéziratok kizárólag a
szerkesztőséghez cím-
szedők. Kéziratokat nem
dunk vissza.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETESI ÁRAK:
Romániában
Egész évre — 750
Félévre — 380
Negyedévre — 200
Egy hónapra — 70
Egy szám ára pályaud-
varon és vidéken —
Bukarestben

Csehszlovákiában
Egy hónapra —
Egy szám — ck 100

1918 szeptember 1 Hétfő

Ciuj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 197. szám

5684. Évf. 2

Történelmi szükségszerűség

(s. l.) Aki napjaink történéseit tárgyilagosa és kutató szemmel nézi, könnyen megállapíthatja, hogy a történelem kegyetlen szükségszerűségek koordinatájából tevődik össze, melyek nemcsak befolyásolják, hanem meg is határozzák az elméleteket. A haladás és a reakció emberei tulajdonképpen csak a szükségszerűségek iránt tanusított érzékenység tekintetében különböznek egymástól. A demokrácia nem feltétlenül a legjobb és legkiválóbbak politikai felfogását jelenti az élet és az igazság dolgairól, de bizonyos, hogy mozgató erői az életet mozgató erők eredőivel párhuzamosak.

Ezzel és csak ezzel lehet megmagyarázni azt, hogy az európai reakció legsötétebb lovagjai, fogcsikorgatva bár, de megszávták a londoni egyezményt. Megszávták, mert érezték, hogy a európai béke, a konszolidáció munkája ma már közönséges kenyérgéddé vált, amelyet elgáncsolni éppoly veszedelme a haladás ellenségeinek, mint barátainak. Ha Európa népei mereven kitartottak volna a Poincaré és Tirpitzek felfogása mellett, úgy rövidesen beállott volna a teljes összeomlás, mert demokrácia, pacifizmus ma nem jelent egyebet, mint ragaszkodást a termelés, a munka legprimitívebb feltételeihez.

A londoni egyezménynek a Reichstag által való ratifikálása korántsem jelenti még az emelkedettebb európai szellem diszidát. Am mindenesetre jó mementó a konok és önző államférfiak számára, mert arra figyelmezteti őket, hogy az élet akaratával való szembefordulás az ő egyéni és általános pusztulásukat is jelenti. Kezdetnek ez is elég, de a továbbhaladás tempójának feltétlenül gyorsulnia kell. Gyorsulnia kell, mert a demokráciák egymást megértése hozhat létre csak olyan konstellációt, melyben az egyes országok és nemzetek érdekellentétei kiegyenlíthetnek.

A londoni egyezménynek a német birodalmi gyűlés által való ratifikálása azt igazolja, hogy a kölcsönhatások nemcsak a fizika világában bírnak érvényrel, hanem a népek életében is. Szerencsése, vagy szerencsétlensége — ezt még nem lehet megállapítani — az európai demokráciának, hogy szükségszerű harcát ma már nem kell kimondottan jelszavak és elméletek tologója alatt megvívnia. Sikerének lehetőségei a világ, különösen pedig az európai világ be- meg gazdasági vérkeringésének felújításához vannak kötve, mely felújítás hozhatja meg az erkölcsi és kulturális erők regenerálódását is. Bizonyos, hogy amint a francia forradalom gazdasági és eszmei hullámvonala nem állott meg a francia határok között, hanem túl napo- európai korszakon és szent-szövetségen: a többi európai államokban is uralomra segítette a pol- gári osztályokat, úgy a londoni konferencia pacifisztikus eszmevilága sem fog megállani nyugateurópa határvonalainál, hanem éreztetni fogja hatását a távoli Keleteurópában is.

A történelmi szükségszerűségben való opti- mista hitünkkel nézünk Románia új politikai orientációja felé is. Hinnünk kell, hogy miként Londonban külpolitikai vonatkozásokban érvényesült a béke szelleme, aként a Románia ha- terain belül élő népek számára belpolitikai vo- natkozásokban fog egy békésebb korszak hajnala felderülni. Nem ártatjuk megunkat hiru ábrán- dokkal és korántsem hisszük, hogy a nyugat- európai szellem egy erőteljesebb fuvallatára Románia jelenlegi urai szélnek eresztik eddigi mentalitásukat s fátyolt vetve a multra, a test- véri megértés, a vállvetett munka jegyében fogják folytatni munkájukat. Ha ez tisztára lélektani adottságokon multa, egész bizonyosak vagyunk benne, hogy soha sem következne be. Azonban a politikai és filozófiai elméleteknek

megvan az a jó tulajdonságuk, hogy tetszés szerint nyújtható és alakítható szövegből van- nak készítve s így magukra ölthetik azok is, akikneknek sem ingük, sem gallérjuk. Amiként a német nemzeti párt a történelmi szükségsze- rűség parancsszavára ratifikálni volt kénytelen a londoni egyezményt, úgy Románia jelenleg hatalmon lévő politikusi is — saját jól fel- fogott érdeükben — alkalmazkodni fognak az idők parancsszavához. A kormányok lélektana sem különbözik élesen a tömegek lélektanától; a tömegek pedig a világtengernek olyan hullámai, melyeket az egy bizonyos irányból jövő szélviharok kavarnak fel.

A demokrácia áramlata Románia kapui elé

Németország ratifikálta a londoni egyezményeket

A német nemzetiek egyrésze is a Dawes törvények mellett szavazott.

A nacionalisták belépnek a Marx-kormányba

A döntés hatása Párisban és Amerikában

(Berlin, augusztus 30. Az Új Kelet tudó- sítójától.) Tegnap este váratlanul mégis meg- szávták a Dawes tervvel kapcsolatos javas- latokat. Ugyilátszik, hogy a birodalmi gyűlés botrányos felfüggesztése után megindult újabb tárgyalások a néppárt és a nacionalisták kö- zött az utolsó pillanatban mégis megegyezésre vezettek. Magánértesülések szerint a német nemzetiek azzal a feltétellel adták meg a szük- séges kétharmad többséget, ha

a Marx-kormány októberben lemond.

A történelmi nevezetességi ülészt délután négy órakor nyitotta meg Walraff elnök és azonnal megállapította, hogy az ülésekről ki- zárt kommunista képviselők bent tartózkodnak a teremben és azért ismét szünetet rendelt el. Mivel a kommunisták a szünet után sem tá- voztak el, az elnök elrendelte a kitiltott kép- viselőknek rendőrökkel való kivezetését.

Erre a rendőrök Epstein és Gruber kép- viselőket, a kommunista frakció állandó lármája mellett, erőszakkal vitték ki a teremből, Nebermayer pedig önként tá- vozott.

Ezután áttértek a Dawes-tervezettel össze- függő törvényjavaslatok fölötti szavazásra. A szavazás során a banktörvényt 259 szavazattal 172 ellenében elfogadták.

A magánjegybank felállításáról és a járadék- bank felszámolásáról szóló törvényt, valamint az éremtörvényt egyszerű szavazás útján jóvá- hagyták. A kommunisták, nemzeti szocialisták és a német nemzeti párt a javaslat ellen szá- vazott. Az ipar megterheléséről szóló törvényt 260 szavazattal 176 ellenében elfogadták. A birodalmi adóügyi törvény fölött való szá- vazásnál

a kommunisták és a nemzeti szocialisták együttesen keresztülvitték a névszerinti szavazást,

amelynek során a javaslat mellett 248, ellene 174 szavazat esett. A londoni egyezménynek a német államvasutakra vonatkozó részét, ame- lyet a nacionalisták legjobban támadtak, 314 szóval 127 ellen, tehát kétharmad többséggel elfogadták, a kerettörvényt pedig 248 szá- vazzal 175 ellenében. Megszávták 262 szóval 172 ellenében a járadékmárka likvidálásáról szóló törvényt is, miáltal

a londoni konferencia valamennyi hatá- rozatának ratifikálása befejeződött.

A nacionalisták hivatalos pártközleményt adtak ki, melyben rámutatnak, hogy a párt képviselőinek egy része azért szavazta meg a Dawes-törvényeket, hogy a válságot elkerüljék. A nemzeti párt részt fog venni a kormányban, hogy befolyást gyakorolhasson a londoni meg- állapodások végrehajtására.

is megérkezett. Mindazok, akik tudatában van- nak a történelem elodázhatatlan szükségsze- geinek, ezt az áramlatot örömmel üdvözlők. A demokrácia Románia népi többségeinek a maga fölött való rendelkezési jogot hozza meg és lehetőséget ad nekik arra, hogy a mai politika boszorkányüstjének füstje mögött meglássák a gazdasági, kulturális és politikai fejlődés tiszta perspektíváját. Csak egy, az oligarchikus kor- mányzati rendszer alól felszabadult román népi fejlődés hozhatja meg a kisebbségek számára is a boldogulás és a feltétlen jogbiztonság elő- nyeit. Így tehát London szellemének győzelme a német reakció fölött, egy kicsit a mi diada- lunk és a mi reménységünk is.

Marx kancellár nyilatkozott a Reichstag döntéséről. A kancellár szerint

a döntés borzalmas terhektől mentesíti a megszállott területeket,

a Dawes-terv elvetése tehát katasztrófális lett volna. Különösen hangsúlyozta Marx, hogy a háborus felelősség kérdésének felvetése nem- csak a nacionalisták kívánsága, hanem az egész német nép akaratából történt. A németek Lon- donban is hangoztatatták, hogy a németeknek meg kell szabadulnia a Versaillesben rákényszeri- tett bűnbekerüléstől.

Curtius néppárti képviselő levelet intézett a nemzetiekhez, amelyben annak a meggyőző- désenek ad kifejezést, hogy

szükségesnek tartja a nacionalistákkal való együttműködést

és ezért mindent megtesznek, hogy a nemze- tiek méltó képviselőihez jussanak a kormányban.

A berlini lapok egyhangulag üdvözlők a Dawes-terv elfogadását. Dicsérik a nemzeti párt elhatározását, amellyel követelik a kor- mánytól, hogy a leghatározottabban irtsa ki a legesufosabb szegényfoltot, amely 1919 óta a német becsületet beszennyezte. Dicséri a sajtó a kormányt is azért a nyilatkozatáért amelyben tiltakozik a háborus bűnösség vádja ellen.

Páris, augusztus 30. A német birodalmi gyűlés döntésével kapcsolatban az „Ere Nou- velle“ megállapítja, hogy Marx kancellár urialja a helyzetet, mert a londoni politikát Német- országban is szentesítették. A baloldali radi- kális „Quotidien“ szerint Berlinben a bölos belátás aratott győzelmet. Ezzel szemben a francia nacionalista lapok csökkenteni iparkodnak a berlini szavazás fontos- ságát,

megalkuvásról és komédiáról beszélnek.

Newyork, augusztus 30. Coolidge elnök és Hughes külügyi államtitkár nyilatkoztak a Reichstag szavazásának eredményéről. Nyilat- kozatukban örömeteljes meglegedésüknek ad- nak kifejezést a berlini döntés fölött.

Az amerikai lapok külön kiadásokban közölték és rádióállomások továbbítot- tották a hírt, hogy a Reichstag meg- szávtatta a Dawes-tervet.

Ugy politikai, mint pénzügyi körök Ameriká- ban biztosra veszik, hogy rövidesen megin- dulhat a német kölcsön jegyzése.

Nagy hóesés Fogarashan

Az általános európai hideghullám következmé- nyeképpen tegnap éjjel nagy hóesés volt a fog- rasi hegyekben. Különösen erős volt a hóvihár a Negoi alján, ahol ötcentiméteres hó esett. A kör- nyék legidősebb emberei sem emlékeznek arra, hogy augusztusban hó lett volna.

Heves támadások a báró Hirsch-féle kolonizáció ellen

Általános vita az emigrációról

(Karlsbad, aug. 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Welthilfs-konferenciának az emigrációs kérdést tárgyaló általános vitája során Mr. Benjamin sötet színekkel ecsetelte az európai kikötő-városokban veszteglő zsidó emigránsok sorsát. A zsidóság feladata, hogy ezek közül a munkaképes elemeket olyan országokba vigyék, ahol ezidőszent még van bevándorlási lehetőség, az asszonyok, öregek és gyermek istápolására azonban helyi bizottságok gondoskodjanak. A cionisták feladata, hogy a munkáselemek Palesztinába vitessenek, ahol az újjépítés körül kellene őket felhasználni.

Chasanovits az ICA munkásságát éles kritika tárgyává teszi. Rámutat a báró Hirsch-féle argentinai kolonizáció hibáira és kifejti, hogy az egész rendszer nem egyéb, mint emberbaráti feudalizmus, azonfelül az ICA a bevándorolt zsidó parasztokat kereskedőkké minősítette át és az argentinai közvélemény is ellenszenvesen fogadta ezt a rendszert. 1916-ban Calderon, az akkori argentinai földművelésügyi miniszter egy kongresszuson kijelentette, hogy célszerűnek tartaná az ICA beszűntetését, mert működése ellenkezik a köztársaság alaptörvényével, amennyiben a rabszolgaság egy bizonyos fajtáját honosította meg. A háborúban és a háború után is régi kolonistákat eltávolították, másokat pedig más módon fosztották meg földjeiktől. A zsidó nyilvánosságnak tiltakoznia kell az ilyen gazdálkodás ellen. Követeli egy erre a célra kiküldendő bizottság megalakulását.

A következő ülésen a Palesztina-bérdést tárgyalták. Az első felszólaló Rudel (Berlin) tiltakozik a kivándorlásra csábító hajóstársaságok üzemei ellen és követeli egy zsidó emigrációs társulat megszervezését.

Dávid Yellin héber nyelven fejt ki, hogy az emigrációs munkának ma nem lehet más feladata, mint a zsidókat kiemelni a keleti pokoltól. E tekintetben pedig első sorban Palesztinára, mint a bevándorlás országára kell tekinteni, azonban nem lehet elhanyagolni a többieket sem, minthogy Palesztina egymagában ma még nem veheti fel a kivándorlók nagy tömegeit.

Berl Lockel felhívja a konferencia figyelmét Palesztina mezőgazdaságára és örvendetesen állapítja meg, hogy az ország a tétlen embereket dolgozó és lelkes munkásokká változtatta át. A palesztinai mezőgazdaság ma a világ legjobb mezőgazdasága. Ültetkekkel, rendszerekkel és tapasztalatok felhasználásával dolgoznak itt, úgyhogy aki az emigrációt tanulmányozza, nem mulaszthatja el azt sem, hogy megismerje Palesztinát.

B-n Gurion és Priuczak (Jeruzsálem) hasonló nyilatkozatot tesznek. Kifogásolják, hogy Palesztina iránt még nincs meg a zsidó töke részéről az az érdeklődés, amely nélkül hiábavaló minden jóakarát és minden lelkesedést.

Uschischkin a palesztinai bevándorlás fokozását követeli.

Az ülés Latzki beszédével végződött, aki dicsegett a zsidó Nemzeti Alap munkáját és egyben kijelentette, hogy a zsidó segély-ügyet csak akkor lehet betetőzni, ha az újjépítéshez pénzbeli áldozatokkal járul a zsidóság.

Megnyílt a népszövetségi tanács harmincadik ülészaka

Genf, aug. 30. A népszövetségi tanács harmincadik ülészaka megnyílt. A megnyitó ülésen Hymans belga külügyminiszter elnökölt, amely megállapította a tanácskozási napirendjét. Délután nyilvános ülés volt, amelyen a rabszolgakereskedelem leküzdésével és az ópium-elleni akcióval foglalkoztak.

A szovjetbiróság halálraítélte Kerenszky volt hadügyminiszterét

Stokholm, aug. 30. Savinkovot, a Kerenszky-kormány volt hadügyminiszterét a szovjetbiróság halálraítélte. Savinkov beismerte, hogy Lenin, Trockij és Csicserin ellen Berlinben merényletet tervezett. Védekezésében elárta, hogy ő régi terrorista, aki a cári miniszterek ellen tízszer kísérelt meg merényletet.

Ljubljanában megszilárdult a kisantant

Eltvbent rendezték a román-jugoszláv vitás kérdéseket

(Belgrád, augusztus 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Marinkovic külügyminiszter a „Pravda”-nak adott nyilatkozatában kijelentette, hogy a kisantantállamok között az összeköttetés ma sokkal szívélyesebb, mint valaha. Benessel való találkozásakor minden kérdésben a legteljesebb meg egyezés jött létre és reméli, hogy Dacával való találkozása hasonló eredménnyel fog járni.

Bukarest, augusztus 30. A „Dimineata” szerint Duca és Marinkovic találkozott Ljubljanában. A találkozáson megvitatták azt a sok függő kérdést, melyet a Pascey-kormány nem sikerült elintézni. A találkozás alapján remény van arra, hogy

a Szerbiában lakó románok kérdése,

a határrendezésből származó függőügyek és a régóta húzódo iskolakérdés is elintéztést nyer.

Egy év - egy millió lej

A Nemzeti Alap egy éves statisztikája. A kimutatás élén Josasel vezet, legnagyobb összeggel Temesvár szerepel

(Cluj-Kolozsvár, aug. 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség nagyváradi ötödik konferenciája elé a Keren Kajemet erdélyrészi főirodája részletes jelentést terjeszt be. E kimutatásnak adatai örvendetes fejlődésről számolnak be. A Nemzeti Alap gyűjtése ebben a konferenciális évben

elérte az egy milliót,

a mi annál örvendetesebb, mert a tulajdonképeni intenzív munka csak február hóban indult meg, s az előbbi négy év gyűjtése összesen sem éri el egy hónapnak mai állagát.

Bizonyos tehát, hogy még ebben a polgári évben hátralevő négy hónapban, különösen intenzív roshasana akcióval a Nemzeti Alap elérheti a kötelezően vállalt kétmillió lejt.

Ha a mult konferenciális év adataival összehasonlítjuk ennek az évrnek adatait, a fejlődés még szembeszökőbb. Mig ugyanis a mult év teljes jövedelme 266 512 lejt 22 banit tesz ki, addig augusztus 15-ig ebben a konferenciális évben 968 767 lejt 74 bani gyűlt össze. (Augusztus 15-ike óta elérte a milliót.)

Ez a növekedés a mult évi eredményhez képest 364 százalékos.

Az egész országban mindössze három olyan helység van, melynek KKL munkája visszafelődést mutat. E három hely

Borosjenő, Étesd és Erdőhát.

Ezzel szemben a kimutatásban igen sok olyan helység szerepel, mely a mult évben egyetlen banival sem járult hozzá Palesztina felépítéséhez, ebben az esztendőben pedig már igen jelentős munkát végzett. Ezek élén Maroshévíz és Nagyszalonta áll, előbbi 29.235, utóbbi pedig 7283 lejt összeggel. Ebben az évben kapcsolódtak be Palesztina munkába: Szilágyosomlyó, Borszék, Tölgyes, Nagyfalu, Rátosnya, Marosujvár, Gurahonc, Borgóprund, Tóvis, Torda, Kisjenő, Kraszna, R dna, Cerbu, Alsóváca stb.

De biztató fejlődést látunk ott is, ahol a mult évben folyt ugyan munka, de nem kielégítően. Példa erre Oradea-Mare-Nagyvárad, mely a mult évi 8969 lejjel szemben ebben az évben már 89.226 lejt hozott fel, vagy Caransebes és Dés, ahol az emelkedés szinte ezerszeres.

A Nemzeti Alap főirodája két nagy kimutatást készített. Az első az összegek nagysága szerint állítja össze a városok munkájának sorrendjét. E kimutatás élén az idén is

Timisiora-Temesvár áll

102.390 lejt 96 bani összeggel. A második hely Cluj Kolozsváré (L 92 682), a harmadik Oradea-Mare Nagyváradé. Az első tíz helyen még a következő városok állanak: Marosvásárhely, Dés, Arad, Lugos, Karánsebes, Toplica és Resica.

Egy másik kimutatás igazságosabb, amennyiben a zsidóság lélekszáma arányitva álla-

A differenciák eliminálásával a két ország között a szövetség kimélyül.

Belgrád, augusztus 30. Duca és Marinkovic találkozója három óra hosszat tartott. Hivatalos kommunikát adtak ki a tanácskozásról, mely szerint a külügyminiszter az összes napirenden levő és a két állam között fennálló függőkérdésekben a legteljesebb meg egyezésre jutott. A tanácskozáson az az általános vélemény alakult ki mindkét részről, hogy

semmi ok sincsen arra, hogy a két állam között eddig fennállott szövetséges viszonyban változás álljon be.

Szóba került a barátság kimélyítése is a kisantant államai között s leszögezték, hogy a genfi tárgyalások során a kisantant delegátusai minden problémánál egyöntetűen járnak el.

pitja meg a munka érték-sorrendjét. Talán több a véletlenségnél, hogy a lista élén az a

Josasel

áll, melynek temploma ellen gonosz kezek merényletet követtek el. E kis község minden zsidó lelkére 134.53 lejt adomány esik. Utána Odorhei-Székelyudvarhely következik 74.93, majd Toplica 69.61 lejjel lelkekként. A további sorrend az első tíz helyen: Karánsebes, Resica, Ajton, Borszék, Gurahonc, Orsova és Balázsfalva.

Az egyes akciók

szerint a purimi gyűjtés egymaga 215 000 lejt hozott, míg Rotschild Edmond báró és Si Herbert Samuel aranykönyvi bevezetésére 49.00 lejt fizettek be. A Herzl-akcióból eddig 45.00 lejt folyt le.

A perselygyűjtés

4431 persely eredményéről számol be. Összege 235.347'64 lejt, úgyhogy egy perselyre 53'11 lejt esik, ami egyáltalán nem kielégítő. Mig multban mindössze 4000 persely volt künn, ebben az évben már háromezernél több perselyt helyezett ki a főiroda.

Bármennyire is várakozáson felül és teljes elismerésünkre méltó ez ez eredmény, kétségtelen, hogy

korántsem áll arányban az erdélyi zsidóság nagyságával és teljesítő képességével.

Bizunk azonban abban, hogy fokozott szervező munkával sikerülni fog az erdélyi zsidóságnak újabb és újabb tömegeit belevonni az építő munkába, annál is inkább, mert a zsidóság frakcióra való tekintet nélkül felismert, hogy egységesen kell kivenni a részét a Palesztina-munkából.

Igen biztató momentum az ifjuságnál különösen az Aviva lányoknak részvétele ebben a nagy és nemes munkában.

Az erdélyrészi főiroda most megpróbálja lesz annak, hogy a kimutatás birtokos adatai valóban megfelelnek-e annak a belső fejlődésnek, mely az erdélyi zsidóság teljességét Palesztina felépítésének értékes részesévé teszik.

A nagyváradi konferencia mindenesetre értékes továbbvivője lesz a megindult munkának, s feladata lesz, új, eddig távolálló rétegeknek, s elsősorban a zsidó asszonyoknak bevonása a további gyűjtésbe. Ertesülésünk szerint ugyanis a konferencia fogja megindítani az erdélyi és bányági zsidóasszonyok Pro Palesztina Ligájának szervezését.

Négyes demars a kínai kormányhoz

Peking, aug. 30. Kínában még mindig vannak belső zavargások. A kritikus helyzet arra készítette a francia, japán, amerikai és angol kormányokat, hogy kollektív jegyzékben vonják felelősségre a központi kormányt a harcokban esetleg áldozatul eső idegen alattvalók életéért.

Szeptember 1-től kezdve az előadások minden moziban 3-kor kezdődnek és minden nap pontosan d. u.

Antant

al a két ország kö-

Duca és Marinko-
hosszat tartott. Hi-
ki a tanácskozásról,
zter az összes napi-
lam között fennálló
sebb megágyezésre
az általános véle-
ésről, hogy

hogy a két állam
szövetséges vi-
álljon be.

kímélyítése is a kis-
szöveget, hogy a
tisantant delegátusai
tetően járnak el.

**J
élén Josasel
epel**

k-sorrendjét. Talán
a lista élén az a

ellen gonosz kezek
E kis község minden
omány esik. Utána
következik 74.93,
lelkességek. A to-
helyen: Karáusebes,
urahonc, Orsova és

kiók
ymaga 215 000 lej
mond bírós és Si
bevezetésére 49.00
cióból eddig 45.00

jtés
számol be. Összege
egy perselyre 53'11
n kielégítő. Mig
ersely volt künn,
ezernél több per-

ozáson felül és te
ez eredmény, ké

az erdélyi zsidó-
itő képességével.
gy fokozott szer-
g az erdélyi zsidó-
geit belevonni az
kább, mert a zsidó
nélkül felismert
a részét a Palesz-

m az ifjuságnal
nak részvétele el-
ában.

most magyarányu
próbája lesz
adatokai való-
belső fejlődésnek
jességét Palesztin-
vé teszik.

encia mindenesetre
megindult munká-
ig távolálló réte-
asszonyoknak be-
Értesülésünk se
fogja megindítani
asszonyok Pro Pa-
t.

ai kormányho

még mindig vannak
helyzet arra készítette
angol kormányokat,
onják felelősségre a
esetleg áldozatul

Riport az utobuszról

Incidens egy zordarcu fiatalember és egy kis
diák között. Az antiszemita, akinek nincsen egy
szál gyufája

I.
Autobuszra ültem a barátommal, mivel más
dolgunk nem volt és elhatároztuk, hogy ma dél-
után „utobusz zni“ fogunk. Az autóbuzsra a
Fiata Uniriin ültünk fel én és a barátom. Mind-
kettőnk arcáról a boldogságsugarak ragyogtak szerte,
mert egy csendes zugban éppen tegnap vallottuk
meg csak egy négy szemkötött egymásnak, hogy ő
kétszer, én meg egyszer ültünk autóbuzsra, ifjúi
életünk tizenöt éves tündés pályafutása alatt.

Tehát felültünk az autóbuzsra és sz autóbuzs
megindult szoktal, akik jantor és kevést é jámbor
halandók az autóbuzson voltak és akik ültek és
akinek körülbelül dolgunk is volt továbbá velünk,
kettőnkkel, akik állunk és akiknek körülbelül nem
volt semmi különösebb dolgunk legfeljebb az, hogy
vitecsük magunkat egyik végállomástól a má-
sikra.

Mikor a ka'uztól a Monostoron jegyet vettünk,
bemondottuk a „Gara“-t, viszont amikor az áll-
omásnál vettünk je yet, akkor rezignáltan így szól-
tunk: „Monostor“.

A Gara és a Monostor között a következőket
figyeltem meg:

II.
Egy kisdiák véletlenül rálépett egy zordarcu
ismeretlen fiatalember cipőjére, aki erre szónéklül
szájnyaváta a kisdiákot, szónéklül belérugott a kis-
diákba, szónéklül belétörölte a poros cipőjét a kis-
diák szép tiszta fehér zoknijába, amit, gondolom,
még egy órája sinos, hogy ráadott a kedves ma-
mája, s végül is (ezt már nem szónéklül) kibálni,
ordítani, majd dühöngeni kezdett és amikor a
kalauz, akinek nagy anyajegye volt a balféle mő-
gött, udvariasan esillapítani próbálta, akkor a zord-
arcu fiatalember kijelentette, hogy ő tudja, hogy
mit csinál, hogy ehhez senkinek semmi köze és
hogy ő majd megmutatja... És amikor azt mon-
dotta, hogy „ő majd megmutatja“, akkor a kalauz
azt mondta neki, hogy mutassa meg az igazolvá-
nyát, mert ellenkező esetben leszállítja az autó-
buzsról, ahol csak hatóságai embernek van joga
kibálni, a civilnek pedig kuss. Erre viszont a
zordarcu ismeretlen fiatalember elhallgatott, leszállt
és nem mutatta meg!

III.
Két ember azután elkezdett politizálni. Egy
fiatal, meg egy öreg. Jobban mondva csak a tiat-
tal, mert az öreg hallgatott.

A fiatalember azt mondta, hogy mindennek a
zsidók az okai. Annak is, hogy ilyen kutyameleg
idő van, annak is, hogy a nap süt, annak is, hogy
minden reggel esik az eső és minden este esik a
a lej, annak is, hogy drágaság van és egy nyak-
kendő, ami régebben két korona volt, most száz-
ötven lej, annak is, hogy háború volt, annak is,
hogy még most sincs béke és végül ami mind-
ezeknél jóval fontosabb, még annak is, hogy őt
nem nevezték ki ellenőrnek az Arad-Osanádi Egye-
sült Vasutaknál, mikor ő már a MAV-nál is fő-
kalauz volt 1918 bar.

Az öreg ember azután azt mondotta, hogy
„Lehet, de nemigen hiszem.“ Erre viszont a fiatal-
ember jött dűnc- és kijelentette, hogy utóvégre
„Nem is az a fontos, hogy maga öregem elhiszi-e,
vagy sem, beleegyezik-e, vagy sem, mert ugyis
minden bajt a zsidók csinálnak, akikről becsületes
keresztény embernek még egy szál gyufát sem
szabad elfogadni. Most pár percig csend lett, csak
a motor zakatoló zaja berregett. Azután a fiatal-
ember cigarettát vett elő és gyufát koterázott a
zsebeiben. Nem talált sehol. Ujra dühös lett. Majd
lecsillapulni látszott és körülnézett az autóbuzsra,
hogy kit lehetne megszólítani egy szál gyufáért,
mivel éppen senkitem cigarettázott. Öt pernyi
nézdegelés után rajtan akadt meg a szemé. Fel-
állt. Hozzám lépett és finom, udvarias hangon,
egy szál gyufát kért tőlem... K S.

— Ghandi Európában. Bécsből jelentik: A
világhírű indiai szabadságharcos, Mahatma Ghandi
ma ideérkezett és tárgyalásokat folytatott a leg-
jelentősebb pacifista politikusokkal és újságírókkal.
Ghandi hétfőn tovább utazik Berlinbe.

Nagy pénzügyi krachot jósolnak a bukaresti lapok

A Banca Nationala okozta a pénzhiány elfajulását. Küszöbön több nagybank összeomlása

(Bucuresli Bukarest, aug. 30. Az Uj Kelet tudó-
sítójától.) A fővárosi lapok behatóan foglalkoznak
a nagy pénzhiánnyal. Általános vélemény, hogy a
nagy gazdasági krízisnek, melynek egyedüli okozója
a pénzhiány, a Banca Nationala magatartása az
oka, amely az eddigi visszleszámitolási kölcsönöket
csökkentette, holott az általános drágulás követke-
ztében azt emelnie kellett volna. Bankvezetőknek az
a véleményük, hogy ebben a pénzügyminiszter
politikája érvényesül és ezért sürgetik Bratianu
Vintila mielőbbi hazatérését, hogy módot találja-

nak a helyzet megváltoztatására.

Az „Indreptarea“ vezércikkben állapítja meg,
hogy a pénzhiány tetőpontra hágott és a legopti-
mistább bankkörök is tisztában vannak azzal, ha a
helyzet nem változik, két-három héten belül válsági
krach áll be. Különösen Erdélyben látja vigan-
talannak a helyzetet, ahol az egymásutáni csődök
miatt munkások válnak munkanélkülivé és számos
nagyüzemben nagy leépítés folyik. Cikkében oda
konkludál, hogy rövidesen több nagybank is be-
adja a kulcsot.

Sándor szerb királyt rablók támadták meg

Egy község lakossága elűzte a rablókat. Három halott

(Belgrad, aug. 30. Az Uj Kelet tudósítójától.)

Nagy nyugtalanságot keltett a szerb fővárosban a
lapoknak az a híre, hogy délszerbiai rablók hétfőn
éjjel gépfegyvertűz alá vették, majd felgyújtották
azt a falut, ahol a király az éjszakát töltötte.
A lapok jelentése szerint

az uralkodó abban a komoly veszélyben
forgott, hogy kíséretével együtt a rablók
kezébe kerül.

A király — a tudósítás szerint — a hétfői éjsza-
kát Lebja falu vasuti állomásán töltötte. A falut
két órakor Rakat Éliás ismert rablóvezér harminc-
tagu rablóbandája megtámadta, gépfegyverekből
lőni kezdte s felgyújtotta. A rablók nem a királyt
akarták elfogni és valószínű, hogy nem is tudták,
hogy az udvar a faluban tartózkodik, hanem
bosszúból intéztek támadást a falu ellen. Néhány
lebjai polgár ugyanis a rablóvezér apjának porében
terhelő vallomást tett, amelynek alapján a bíróság

Nagyatádi mégis visszavonja lemondását

Minisztertanács előtt Eskütt Lajos panamavádja. Weltner Jakabnak kikézbcsítették a vád-
íratot. Károlyi Mihály és Kunfi Zsigmond külön bíróság elé kerülnek

(Budapest, augusztus 30. Az Uj Kelet tudó-
sítójától.) Tegnap este a miniszterelnökségen
minisztertanács volt, amelyen Bethlen István
miniszterelnök, nagyatádi Szabó István föld-
művelésügyi miniszter és Pesthy Pál igazság-
ügyminiszter is részt vettek. A tanácskozáson
— hírszerint — végleg letétítették Nagyatádi
arról az elhatározásáról, hogy Eskütt vádjai miatt
hílep akormányból. A félhivatalos „8 Órai Újság“
viszont közli Nagyatádi nyilatkozatát amely-
ben a földművelésügyi miniszter megcáfolja azt
a hírt, hogy visszavonta volna lemondását.
Bethlen ragaszkodott ugyan ehhez, de Nagyatá-
dinak ma is az az álláspontja, hogy mint ma-
gánember sokkal helyesebb lenne szembenézni
a panamavádakkal, mert mint felelős miniszter
sok olyan részletet lesz kénytelen elhallgatni,
amely teljesen tisztázná az Eskütt-ügyet. Ha mé-
gis megtartaná tárcáját, ez csak ezért történne,
mert Bethlen szerint Nagyatádi lemondása su-
lyos komplikációkat vonna magután.

Mivel vádolják Weltner Jakabot

A kivételi panamügy mellett élénken foglalkoztatja Budapest közvéleményét az emigránsok porének küszöbönálló tárgyalása. Az ügyesség vádiratát egyedül a Budapestre visszatért Weltner Jakab szocialista vezér ügyvédjének kézbcsítették, a többi vádlott fölött in contumaciam fognak ítékezni. A vádirat, amelyet dr. Miskolcay Ágost szerkesztett és dr. Polányi Aladár főügyész helyettes irt alá, főleg a budapesti gyűjtőfogházban történt megállapodással foglalkozik, amikor Károlyi Mihály álitólag Weltner Jakab közvetítésével a letartóztatott Kun Béla kezére játszotta át a hatalmat. Az ügy előzményei a következők voltak: A szocialdemokrata pártban szervezett szedők sztrájkba léptek, hogy bolsevista irányítással meglepetésszerűen végre lehessen hajtani a tervezett puccsot. Március 20-án éjjel Pogány József autóra ültetett küldöncökkel hívatta össze a katonatanácsot a proletárdiktatura kikiáltása végett. Másnap délután Landler Jenő, Weltner Jakab, Kunfi Zsigmond, Pogány

József és Haubrich József a szocialdemokrata párt képviselőjében megjelentek az országos gyűjtőfogházban és irásbelileg megállapodtak az ott letartóztatott kommunistákkal a közhatalom átvételéről. A kész megállapodást elvitték a munkástanáchoz ratifikálás végett, ugyanakkor Kéri Pál megjelent Károlyi Mihály-nál és annak titkárával, Simonyi Steiner Hen-
rikkel együtt megfogalmazta azt az okiratot, amelyben Károlyi Mihály lemond a köztársasági elnökségről és a hatalmat átadja a szocialistáknak. Nem lehet tehát kétséges, — állapítja meg a vádirat — hogy a proletárruralomnak ilyen módon való gyakorlása kimeríti a lázadás és felségsértés büntetettét.

Nyomozólevél az emigránsok ellen

Az ügyesség még azt is megjegyzi a Weltner elleni vádiratban, hogy Landler Jenő, Pogány József, Kun Béla, Szántó Béla, Vágó Béla, Chlepko Ede, Seidner Ernő, Gündör Ferenc, Kéri Pál és Simonyi Steiner Henrik ellen nyomozólevelet kell kibocsátani, minthogy a vád tárgyává tett bűncselekmények elkövetése után megszöktek Magyarországról. Az ugyan-
csak szokásban lévő Kunfi Zsigmondra és gróf Károlyi Mihályra vonatkozólag, akik a fenti bűncselekmények elkövetésével szintén alaposan gyanúsíthatók, azért nem terjeszthetett elő vádindítványt az ügyesség, mert az 1920. évi X. törvényoikk 16. szakasza értelmében eilenük, mint az ugynevezett népköztársaság minisztere és elnöke ellen nem a királyi bíróság, hanem az idézett törvény értelmében választott alkotmányvédelmi bizottságból alakuló bíróság illetékes eljárni.

Amerika új követet küld Romániába

Bukarest, aug. 30. Peter Jay, az Egyesült-
Államok bukaresti követe, aki tudvalevőleg jelenleg Washingtonban van, ahol részletes jelentést tesz a bányatörvény miatt keletkezett konfliktusról, diplomáciai körök szerint nem tér vissza többé Bukarestbe. Hír szerint utódját már kinevezték.

Szeptember 1-től kezdve az előadások minden moziban **3-kor kezdődnek** és minden nap pontosan d. u.

Bicskát rántott Weiszlovits Emil örökösstársára

Harc a nagyvárad Park-szálló új építkezése körül

(Oradea-Mare-Nagyvárad, aug. 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még az elmúlt tavasszal azzal zártak le egy hosszú örökösstársági eljárást, hogy a Weiszlovits Emil birtokában levő Park-szállóda épületének felét özvegy Heimann Józsefné, Weiszlovits Emil unokatestvére és két gyermeke, Heimann Lili és Heimann Béla megépítésként kapták meg, a híres szálló maga Weiszlovits tulajdonára maradt. A kettéosztott palota udvarában a két tulajdonos birtokhatárát egy az udvaron föllájtott palánk jelezte.

Weiszlovits mostanában a saját területén építkezni akar. Ezt a szándékát azonban csak úgy tudná megkötényíteni, ha a palánkot eltávolítja, a maltort és a munkaeszközök egy részét Heimannék területén helyezné el. A munkások föl is keresték Heimann Bélát és megkérték, hogy engedje az átjárást és az építkezést az ő területén lefolytatni. Az építész Weiszlovits kívánságát kerekben megtagadta. Mészi tegnap délután hat órakor Weiszlovits Emil megjelent a munkások élén az udvarban és meghagyta nekik, hogy menjenek át idegen területen és ne törődjenek Heimann tiltakozásával.

Később odajött Heimann is, aki az ítéletre való hivatkozással fölháborodva követelte a palánk visszaállítását és területének az építkezési holmiktól való megtisztítását.

Weiszlovits erre iudalatosan felelt és a nagy szeszita hevében zsebkést vett elő és leszurással fenyegette meg rokonát. Az ellenfeleket az ottlévő munkások választották szíjjel, de az eset híre nyomban elterjedt a városban és mindenféle különböző módon magyarázták.

Ma délelőtt folytatása volt a Weiszlovits-Heimann-féle összekülvöbözésnek. Heimann Béla ugyanis büntenyítő följelentést adott be a törvényszékhez Weiszlovits Emil ellen *magánlaksértés és életveszélyes fenyegetés* címén.

A fejlemények iránt nagy érdeklődés nyilatkozik meg városzerte.

Ujabb jelek jöttek a Marsról?

Egy angol professzor szerint a Mars-lakók már közöttünk járnak

(London, augusztus 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A London melletti Dulwich rádiállomásának igazgatója, Low professzor nyilatkozatot adott, mely szerint állomásának felvevőkészülékében pénteken titokzatos szikrajeleket észlelt, melyhez hasonlót az Egyesült Államokban levő point-grey i nagy szikraállomás is felvett. A kiváló tudós garantálja, hogy a megfigyelések teljesen valóságosak és a jelek, melyeket az állomások regisztráltak, 25.000 kilométeres hullámhossznak felelnek meg és tényleg a Marsról erednek.

Newarkból, N. v. Jersey államtól jelentik táviratban a „Daily Mail“-nak, hogy az ottani rádióállomás operátorjai vasárnap szikrajeleket vettek fel, melyeknek hullámhosszai 25.000—75.000 kilométernek felelnek meg.

Az egész amerikai sajtó nagy cikkekkel közöl „Jelek a Marsból“ címen, amelyek szerint a Point Grey csillagvizsgálón ájszakánként titokzatos, de ismeretlen és semmiféle rádiókódokban elő nem forduló rádiójeleket fognak fel. A tudósok feltételezik, hogy ezek a Mars lakóitól származnak és a Földdel való érintkezést szolgálják. A Csendes-Oceánban tartózkodó amerikai hadihajók utamatást is kaptak minden ilyenemű jeladás megfigyelésére.

A bourgeois-i eszlavizsgáló megállapítása szerint a Mars déli felőla buja növényzetet figyeltek meg,

Jelentkezett Matteotti meggyilkolásának szemtanuja

Egy római rendőr szenzációs vallomása

(Róma, augusztus 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Matteotti-ügyben új fordulat állott be. Egy fontos tanu jelentkezett, egy rendőr, akitnek barátja közvelden szemtanuja volt annak, amint Matteotti holttestét a tölgyesbe vitték.

A rendőr, aki mintán az újságok útján nyilvánvalóvá lett, hogy megtalálták a holttestet, a következő vallomást tette.

— Junius tizenkettedikén vagy tizenharmadikán (Matteottit tizedikén tüntették el) egy barátom egészen magánkiyüli állapotban fölkeresett és elmondta, hogy nagy titkot kell elárulnia. Mintán valamelyest megnyugtattam, e szavakkal árulta el a titkot:

— Tegnapelőtt este, éppen hazamenőben voltam, amikor Quartarella mellett a keresztuton (ennek közelében találták meg a holttestet) csukott autóbilt láttam állani. A számát, 55—12169, följegyeztem magamnak. Benéztem és öt személyt láttam benne, az egyik mintha aludt volna. Még jobban meg akartam nézni a gépkocsi belsejét, de akkor egy szöke férfi ugrott ki belőle (Dumini), aki az uttestre visszakoztatott és így szölt:

— Van vized?

— Nincs — feleltem nem szoktam vizet hordani magammal.

— Nem baj — feleltem, akkor menj csak utadra!

— Eltávoztam, — folytatta — de a kíváncsiság nem hagyott békén. Ujra visszatértem, akkor azonban már csak két férfit vettem észre az autóban. A másik kettő az alvó utassal eltűnt. Érdeklődtem utánuk, mire azt a bosszus választ kaptam, hogy *ne törődjem a dologgal*, a három ember bement az erdőbe, forrást keresni, hogy vízhez jussanak. Ismét eltávoztam, de hogy hazajussak, megint csak el kellett mennem az említett autó előtt. Most megint négy férfit láttam, akik hevesen disputáltak. Amidőn megpillantottak, az egyik kiállott a csoportból és felém közeledett. Kezét vállamra tette, kérdezte:

— Fascista vagy?

— Nem tartozom semmiféle párthez — feleltem.

— Ide hallgass, — szölt remegő hangon a férfi — most menj baba, de ne hogy bárkinek is egy szót szólj arról, amit itt láttál. Különbben máris megirhatod a végrendeletedet. De ne csak te lalozsz, hanem egész családod. Velünk nem lehet viccelni!

Eddig a rendőr elbeszélése. Barátjának monddta el mindezeket és mindketten hallgatunk he-

valamint azt is, hogy valamint a Földön, az 1924-ik évben a Marson is, a Nap hatóereje minizális volt és ugy éppolyan hűvös is volt, mint itt.

Ezzel szemben más országok tudósai nem hiszik, hogy a titokzatos jelek a Mars lakóitól származnak, amithogy gyakorlati bizonyíték arra nincs, hogy a Marson értelmes élőlények laknak. Sir Oliver Lodge és Low egyetemi tanárok véleménye szerint azonban a Marssal való érintkezés szinte egyetlen akadály a, hogy a Marson lévő élet teljesen különbözik a mi csillagzatunk életétől s ezért a Mars-lakók aligha fognak válaszolni a mi kezdeményezésünkre. Ugyancsak Low tanár jelentette ki, hogy nézete szerint a lehetőség ha tárai közt van, hogy Mars-lakók máris járnak közöttünk. A Mars régiebb bolygó lévén a Földnél s így geográfiai és légköri viszonyai is az emberektől teljesen eltérő generációt kellett hogy produktálnak. Lehet, hogy a Mars-lakók az emberi szemnek láthatatlan alakban járnak a földön és csak a spektrumnak az emberi szem számára érzékelhető határán túli sugarakkal vehetők észre. Az emberi szem u. i. csak bizonyos minőségű és alakú testet tud meglátni. Így lehet, hogy közöttünk Mars-lakók járnak s mi csak nem látjuk őket, ahogy ők sem látnak minket.

Eddig szöla a tudományos hipotézis, akiben van fantázia, az el is hiszi Low professzornak.

Amikor egy alkalommal barátja figyelmeztette, hogy most már nyíltan tehet vallomást, mert a igazságszolgáltatás egész apparátusai földözi Matteotti gyilkosait a rendőr így felelt:

— Tudom hogy néhányan a gyilkosok közül már lakat mögött vannak, de nem mindnyájan. És bizony sokan vannak közöttünk, akik nagyra befolyásos emberek. Én időről-időre elmentem arra felé és láttam, hogy jöttek emberek, akik földdel behintették a gödröt, amiből az erdő vadjai kiturálták a holttestet.

Ez a vallomás egész Olaszországban nagy visszhangot keltett és minthogy most már a maffián kívül álló szemtanuja is volt az esetnek, biztosra veszik, hogy a bizonyítékok súlya alatt a letartóztatott gyilkosok is vallani fognak és vallomásaikban nem hímélik majd szabadláton levő felbujtóikat és cinkosukat.

— Megszökött a rendőrségi fogdából. Magirtuk, hogy a rendőrség elfogta Rostás Róza cigányasszonyt, aki mint besurranótolvaj több lopást követett el Kolozsváron. Rostás Róza ellen megindították a vizsgálatot és a vizsgálat lefolytatásáig a rendőrség kézfogójában helyezték el. A ravasz cigányasszony Nemes Joachim büntügyi referensnek több ízben pénzt kínált fel arra az esetre, ha eláll a vizsgálatról és őt szabadlábra helyezi. Nemes rendőrkapitány visszautasította a megvesztegetésre szánt összeget és a kísérletet jegyzőkönyvbe foglalta. A cigányasszony — ugylátszik másnál próbált szarancsot, mert ma éjjelre sikerült neki észrevétlenül elhagyni a rendőrség kézfogóját. Rostás Róza ellen körözélevelet bocsátottak ki.

— Aki a Marsba akar menni. Párisból jelentik: Tegnap éjjel a francia főváros egyik külvárosában hangos ordításhera ébredtek a házik-lakói. Amikor kijöttek az utcára, látták, hogy egy fölmeztelen fiatalember egy telefonpóznua drótjain hintázik és kezével egyre fölfelé mutat. Mentőket hívtak, akik az ismeretlen fiatalembert lezállították, ami ellen az kézzel lábball tiltakozott és kijelentette, hogy a Marsba akar menni. Egyelőre egy elmegyógyintézetbe ment.

* A mankótörő, Pöstyén védjegye, híven ábrázolja az ottani iszapfürdők gyógyhatását. Most is a világ minden tájáról sereglenek oda betegek. Az árak igen jutányosak (teljes penzió napi 40 Kc-től). Felvilágosítások telefonon is: Bózsadrogéria Cluj, Str. Londrei 21., ahol eredeti pöstyéni iszapköcska is kapható házükurára.

Lloyd 9836 U

Nagy szállítmány áru érkezett

szövetek

Ruha-, kosztüm-és kabát.

selymek

Ruha-és kabát.

kabátoknak

Sealskin-plüss 1-a

bársonyok

Ruha- (120 cm. széles)

majdnem gyári áron árusítja

AU PRINTEMPS

a volt MISSIR áruház

Cluj, v. Unió-utca 11.

Szeptember 1-től kezdve az előadások minden moziban **3-kor** kezdődnek és minden nap pontosan d. u.

Ól?

Járnak

a Földön, az p hatóereje mi is volt, mint itt. tudósai nem a Mars lakóitól bizonyíték arra állé nyaknak. ni tanárok véle való érintkezés y a Marson lévő agzatunk életétől nak válaszolni a csak Low tanár a lehetőség ha k máris járnak lévén a Földnél yai is az embere- ellett hogy pro- lakók az emberi nek a földön és em számára érzé- rehetők észre. Az minőségű és slaku hogy közöttünk em látjuk őket,

emtanuja

figyelm-zette, llomást, mert a ssai földözi M t- lt: gyilkosok közl mindnyájan. És kik nagyon be- elmentem arrafelé akik földdel be- dő vadjai kitur-

gben nagy visz- t már a maffián esetnek, biztosra elatt a letar óz- k és vallomások- on levő felbujtói-

fogdából. Mag- Rostás Róza ci- olvaaj több lopást Róza ellen meg- llat folytatásáig ttek el. A ravasz ügyi referensnek esetre, ha eláll helyezi. Nemes megvesztegetésre gyzőkönyvbe fog- zik másnál pró- siterült neki ész- zifogdáját. Rostás ek hi.

mennt. Párisból óváros egyik kül- dtek a házk la- átták, hogy egy mpözna drótyain mutat. Mentőket mbert leszállítot- tiltakozott és ki- menni. Egyelőre

védjegye, hiven gyhatását. Most nek oda betegek. penzió napi 40 on is: Bózsá- , ahol eredeti zikurára.

dnek

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő Az Uj Kelet cikkeinek utannyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg. Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 200 lei, félévre 380 lei, egész évre 750 lei.

De Haan, a költő

Még ma sem csillapodott le az sz izgalom, melyet De Haan meggyilkolása keltett. De ma már nyilvánvaló, hogy De Haan tragédiás halálának okát nem a politikájában, de azokban a természetellenes hajlamokban kell keresnünk, melyeknek gróf Platennal, Shakespeare, Michelangelo szonettjeivel felér költője De Haan.

Es így árulják el De Haan arab barátságán k gyöberét azok a versek, melyekben egy arab ifjuhoz füződő szerelmét énekeli. Ezek a versek most összegyűjtve jelentek meg a leg- többje olyan, hogy nem tűri el egy napilap nyilvánosságát. E verseket "Kwatrynen" című könyve ("Négy soros versek" Amsterdam, P. N. van Kampen en Z on 1924, kiadása) fogja össze. Néhány érde- es szemelvényt, melyek az Isten tagadó és káromló De Haan-t repre- zentálják, itt mutatunk be há fordításban. Ezek a versek lehetnek talán esztétikailag szé- pek (?), de különben szomorú patológiai bi- zonyítékaik csupán annak a kettősségnek, mely De Haan életének, tetteinek kulcsa. Az agudista vezér egyben borzalmas szenvedélyek rabja, ki "Jeruzsálemben Isten káromolja".

Ime néhány "négy soros":

Reménytelenül

Hol a fény és hol a szerelem, mely el nem hágy és sohse bánt? Jól van: hadl mondjunk megint egy imát, ám én a gyűlöletet gyűlöletével gyűlölöm Isten!

A kürt

A kórházban megfújják a kürtöt s ki halni indul hallja a hangját. Igatag életem egyetlen bizonyosága ez: hogy Isten sokat nem jelent.

Minden az Urnak büne

Ha újra urrá lesz a bün s undor reszket a rosszragerejéd vérbén, csak azt tudom, hogy más bün nincs, csak mi az Urnak büne, s gonosztett sincs, mit Isten maga nem tesz.

Örület

Betelve étellel és torkig a kéjjel, hogy mohó vágyam mégis egyre hajszol, hogy míg gyönyört és örületet habzsol Jeruzsálemben átkozom az Isten!

Isten

Mély nyomoromból hozzád felkönyörgök, bár bizton tudom, hogy nem létezel, Engem meggyalázni miért jön nappal, éjjel, a megrettentő rossz és csömör a kéjtől.

Giszkalay János "Novella" című elbeszélését anyagtorlódás miatt lapunk legközelebbi számában folytatjuk.

Megválasztották a kommercializálási tanács elnökségét

Tancred Constantinescu a kommercializálásról

(Bucuresti-Bukarest, aug. 30. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kommercializálást végrehajtó központi tanács a napokban tartotta meg első ülését. Az ülést Tancred Constantinescu miniszter nyitotta meg és röviden ismertette a kommercializálási törvényjavaslat létrejöttének okait és főbb irányelveit. Kimutatta, hogy az állam gazdasági élete mily szoros kapcsolatban van annak politikájával, sőt politikai orientációjával is.

Kétségtelen, — mondotta a miniszter — vannak nehéz és szinte leküzdhetetleneknek látszó gazdasági defektusaink. Mindezek azonban éppen a kommercializálás folytán nyerne teljes és végérvényes kiegyensúlyozódást. A kommercializálás egyik legfőbb feladata az államnak, melyet ugy a

gazdasági, mint a politikai életre kiható rendkívüli fontossága tesz azzá. Azután kimutatta a kereskedelemügyi miniszter, hogy a kommercializálás milyen haszonnal jár az országra. A bizottság feladata — ugymond — e nagy munka elvégzése. Tancred Constantinescu bevezése után a tanács elnökül egyhangulag Mihail Oromolul, a Banca Nationala kormányzóját választották meg, alelnökül pedig dr. Elie Rada műszaki vezérfelügyelőt. A tanács végrehajtóbizottságába utólag Alexandru Oromolu mérnököt is beválasztották. Azután elhatározta a tanács, hogy legközelebbi ülését szeptember tizenkettedikén tartja. Ettől kezdődőleg minden pénteken ülészik majd a tanács, melynek munkája elő a legnagyobb érdeklődéssel tekintenek.

Egy félreértett rendelkezés. A napokban rendőrök járták végig egyes utcákat és felszólították a házigazdákat, értesítsék lakóit, hogy augusztus 31-től szeptember 3-ig senki idegent nem szabad a lakásba beengedni. Egyes háztulajdonosok félreértették e rendelkezéseket és lakóikkal azt közték, hogy ha esetleg vendég érkezne, azt sem szabad a lakásba beengedni és részére szállást adni. Érdeklődésünkre a rendőrségben kijelentették, hogy a rendelkezést nem ilyen értelemben adták ki. A rendelkezés csupán azt tartalmazza, hogy teljesen idegen embereket nem szabad beengedni a lakásba, de ha egy rokon vagy olyan ismerős érkezik vendégségbe, akiért a lakó felelősséget vállal, ugy az nem esik a rendelkezés alá. Ugyancsak kivételt képez, ha valaki a mintavásári látogatók részére ajánlott fel lakást és a rendező-bizottság helyez el valakit a felajánlott lakásban. Bármilyen vendéget húsznegy óráig belüli a rendőrségben be kell a szállásadónak jelenteni

Éhszavargások Oroszországban. Moszkvából jelentik: Szatorban tegnap három ezer munkanélküli tüntetett és követelték, hogy a kormány élelmiszereket osztasson szét. A tüntetések következtében utcai harcok voltak, amelyek során öten meghaltak, buszonheten pedig megsebesültek. A zavargásokkal kapcsolatban elhatározta a kormány, hogy minden élelmiszer októbertől kezdve maximálva lesz, nehogy a lakosság a magas árak következtében az éhhalálnak legyen kitéve.

Mikor kell kifüggeszteni a zászlókat? A rendőrség tudomására adja a háztulajdonosoknak, hogy a nemzeti zászlókat csak azokban az ünnepeken és ünnepségeken szabad kifüggeszteni, amikor erre hivatalos rendelkezés adnak ki. Az ünnep elmultával a zászlókat föltétlenül be kell vonni. Aki ezen rendelkezések ellen vét, kihágást követ el és a törvény paragrafusai szerint büntetettik.

Vásárnap egész nap nyitva tarthatnak a kolozsvári üzletek. Az Avram Jancu-ünnepély miatt a szeptember 1-re tervezett országos vásárt augusztus 31-én tartják meg. A vásárra való tekintettel a rendőrség megengedte, hogy az összes kolozsvári üzletek vásárnap egész napon keresztül nyitva tarthatnak. Hétfőre pedig ugy rendelkeztek, hogy a vásári sátrak déli 12 óráig árulhatnak, de 12 óra után a sátrakat széjjel kell bontani és az utcábról el kell távolítani.

Halálra ítélték egy gyilkos jogoszláv őrmestert. Belgrádból jelentik: A belgrádi hadbíró- ság tegnap tárgyalta Slavics Gyorgye őrmester bűnpörét. Slavics ellen az volt a vád, hogy az évi április 8-án egy Dumitrovics Miklós nevű kereskedőt, akivel közös csempészéseket bonyolított le, szolgálati revolverével agyonlőtt és haltestét ir- asztai fiókjában rejtette el. A hadbíró- ság, mivel a vádat teljes egészében beigazoltnak látta, Slavics őrmestert golyó általi halálra ítélt. Az ítéletet ma délben hajják végre a belgrádi várban.

Öngyilkos lett egy 108 éves asszony. Ravenből (Konstanz mellett) jelentik, hogy ott egy Iliana Radulescu nevű 108 éves matróna a bukarest-konstanzai gyerevonat mozdonya elé vetette magát és azonnal szörnyenhalt. Az öreg- asszony, aki egyébként millió vagyon ura volt, pillanatnyi elmezavarásban lett öngyilkos.

Az operettársulat bemutatkozása. A Magyar Színház operettársulata tegnap este mutatkozott be a közönségnek a Bajadér című operettben. Az új és újra szerződött tagok közül Zöld- helyi Anna, Virág Lajos és Iliász Aladár léptek föl. Zöldhelyi Anna igen kellemes meglepetéssel szolgált a hallgatóságának. Hangja határozottan tisztább és csengőbb volt, mint amilyennek eddig is- mertük és külsejében is előnyére változott meg. Virág Lajosról semmi újat nem lehet följegyezni: ugyanolyan jó és parádés Radjami herceg volt, mint az elmúlt szezonban. Iliász Aladár ugyilatszük jó operettszínész. Sokat extemporizált, de operettben ez nem olyan nagy baj, mint drámában. A Napoleon szerepében mulattató volt és táncolni is tud. Örülünk, hogy végre alkalmunk volt szerepkörében látni.

A Mizrahi világszervezet konferenciája. Danzig- ból jelentik: Szeptember kilencedikén fog itt meg- nyitni a Mizrahi világszervezet konferenciája. A konferencia előtt, szeptember 4-től kezdődőleg lesz ugyancsak itt a Cöiré Mizrahi (mizrachista ifjuság) és a Hechaluc Hamizrahi (a mizrachista chalucok) világszervezetének is.

Orvosi hír. Dr. Heller József szülész és nőgyógyász, németországi klinika volt asszisztense, hosszas bécsi és párisi tanulmányutjáról hazaér- kezve, Str. N. Jorga (v. Jókai-utca) 3. sz. alatt, Hotel New York mellett, a Generala épületében rendeléseit megkezdte d. e. 11-12 és délután 3-5-ig.

Ne mulassza el megvenni az Áller Képes Családi Hetilapjának a legközelebb megjelenő számát. Kiadóhivatal és szerkesztőség: Budapest, V., Deák Ferenc-u. 14. Kapható mindenütt! Ára 20 lej. Kiadóhivatal és szerkesztőség: Budapest, V., Deák Ferenc-u. 14. Kapható mindenütt!

KÖZGAZDASÁG

A mai valutapiac

A mai valutapiac ismét nagy lanyhulás volt észlelhető. Az árak mégis megtartották tegnapi nivójukat. A kereslet minimális volt, míg a kínálat erős. A következő árakat jegyezték: Osztrák korona 344-350, magyar korona 360-370, cseh korona 612-618, svájci frank 38 70-39 00, dollár 204 00-206, francia frank 11 20-11 40, font sterling 9 22-9 28, olasz lira 9 25-9 30.

Valutapiac augusztus 30-án:

Bukarest. Devizák: Páris 1120, Berlin —, London 920, Newyork 203 00, Róma 910, Zürich 38 50, Bécs 29 00, Prága 612, Budapest —.

Bukarest. Valuták: Napoleon 740 00, márka 47, leva 140, török lira 110, font sterling 9 0, francia frank 1130, svájci frank 39 00, olasz lira 910, drachma 375, dinár 255 00, dollár 202 00, lengyel marka 38 00, osztrák korona 30 00, magyar korona 27 00, cseh korona 600.

Zárlat. Nyitás—Zárlat: Berlin 127 00—127 00, Amsterdam 206 1/2—206 00, Newyork 531 00—531 25, London 2393 50—2391, Páris 2937 00—2905, Milano 2365—2362 50, Prága 1595 00—1595 00, Budapest 69 50—69 50, Belgrád 672 50—672 50, Bukarest 260 00—260 00, Varsó 102 50—102 50, Bécs 74 90—75 00.

A cseh malomipar válsága és a lisztvám. Prágából jelentik: A cseh nagymalmosok szövetsége a kormánynál a lisztvámok bevezetését kérte. A kérést azzal indokolták, hogy a cseh malomipar válságban van és így a belföldi malomipar érdekeit meg kell védeni. Ezenfelül azt is követelték a malmosok, hogy a behozott lisztre vessenek ki forgalmi adót, mert ezáltal lehet a belföldi és külföldi termékek között a paritást megartani. A kereskedelmiügyi miniszter átiratban arról értesítette a nagymalmosok szövetségét, hogy a helyzet javulását csak attól lehet várni, ha a forgalmi adó kérdését szaktálcázzák és az agrárvámok kérdését helyesen oldják meg. Az átirattal kapcsolatban a nagymalmosok kijelentették, hogy autonóm lisztvám nélkül nem lehet folytatni a magyarországi kereskedelmi tárgyalásokat.

A budapesti Hungária Bank és Országos Iparbank tőkeemelése. Budapestről jelentik: A Hungária Bank tervbevette, hogy 250 millió koronás alaptőkéjét egymillióra emeli fel. Az Országos Iparbank ötmillió koronás alaptőkéjét egymillióra emelik.

Az idei orosz búzatermés fedezi Oroszország szükségletét. Moszkvából jelentik: Oroszország idei termése kétmilliárd és nyolcszázmillió pud, tehát ugyanannyi, mint a tavalyi évben. Az aratás eredménye teljesen fedezi Oroszország szükségletét. Kivételre százmillió pud boza kerül.

Ez évben már nem állítják fel a csehszlovák jegybankot. Prágából jelentik: A csehszlovák jegybank felállítására ebben az évben technikai okokból sem kerülhet sor. A jegybank felállítása előtt a kormány tető alá akarja hozni a valutatörvényt. Pénzügyi körökben az a nézet uralkodik, hogy a jegybankot a jelenlegi fizetési eszközök alapján kell megszervezni, mert az aranyvalutára való áttérés csak néhány év múlva lesz lehetséges. A jegybank felállításáról egyidejűleg a Bankhivatalt is reorganizálni fogják. A kormány e kérdésekben még nem döntött véglegesen.

Az új vámtarifa első módosítása. A vámügyi vezérigazgatóság az új vámtarifa egyes tételeinek módosítása céljából a következő határozatot hozta: Mindennemű szövött árukra a 405-ik cikkelyben meghatározott illetékeket kell kiróni. A 405-ik cikkely azonban csak azokra a szövött árukra vonatkozik, melyek nincsenek darabáruként feladva. Darabárukra a 405-ik cikkelyben meghatározott illetékeket kell kiróni. Fehérneműfélékre, diszpárnákra, paplanokra a 384. cikkely díjszabásai alkalmazandók. Kétes esetekben a vámügyi ható-

sáoknak jogukban áll a díjtételeket a 405-ik, 405-ik és a 384-ik cikkelyek figyelembevételével megállapítani. Ezek a megállapítások csak abban az esetben bírnak érvénnyel, ha azokat az illetékes pénzügyi vezérigazgatóság eseti-és esetre jóváhagyja. Azon posztó- és szövötművek díjszabását, melyeknek díjtételei a fenti cikkelyek egyikében sem foglaltatnak, a pénzügyminisztérium később fogja meghatározni. Azon selyemfélék, melyeknek sulya meghaladja a 20 grammot, de 50 gramm sulyt nem ér el, a 163-ik cikkely szerint vámolandók el. Végül mindennemű selyemárak, tekintet nélkül méterenkénti fajsúlyára, a 161-ik cikkely rendelkezései szerint vámolandók el.

Egy nagy jugoszláviai vagongyár üzembeállítása. Belgrádból jelentik: A brédi vagongyár igazgatósága elhatározta, hogy beszünteti üzemét és valamennyi munkását és tisztviselőjét elbocsátja. A vagongbeszüntetés oka pendantja a romániai eseteknek: az állam nem fizette ki a gyárnak a leszállított vagonok árát. A közlekedésügyi miniszter a brédi vagongyárnak 65 millió dinárral tartozik.

Újabb nyolcvanhét árucikk szabad bevitelét engedélyezték Magyarországra. Budapestről jelentik: A magyar kormány újabb 87 árucikk behozatalát tette szabaddá. Ezek között mindennemű halfélés, táplisztek, szalagok, férfi- és fiútalapok, bárszomszövetek gyékények, kötött-szövet, konfekció-árak, különböző állati bőrok, aszbeszt, cementpala, vasbutor, írógépek és különböző vegyipari cikkek szerepelnek.

A háborúslofti adósságok rendezése. Bukarestből jelentik: A kereskedelmi kamara ma reggel a Banca Nationala elé terjesztette ratifikálás végett a háború előtti tartozások angol valutában való kifizetését.

SPORT

Változás a NAC vezetőségében. A NAC, ma este rendkívüli változások történtek az egyesület vezetőségében. Szabó Andor helyett ugyanis Popper Akos lett a klub elnöke, míg Gárdos intéző helyét Strasser Emil foglalta el. Remélni lehet, hogy ezzel a sportbóka helyreáll Nagyváradon s megszűnik a NAC és Törökvis közötti elmérgesedett dribli-harc.

Nemzetközi uszóverseny a kolozsvári strandon. Szerdán, szeptember 3-án a városi strandfürdő medencéjében a KAC és a Victoria nemzetközi uszóversenyt rendeznek, amelyen a legjobb budapesti uszók vesznek részt, akik között több uszóolimpikon is szerepel. A gyorsuszásban Kenyeri, Balazs, Turnovszky, Gáborffy, melluszásban Holcsy, Sipos Márton, hátuszásban Ávar és az olimpiádon harmadik díjat nyert Barta Károly stb. vesznek részt. Rajtuk kívül az ország uszóinak szinte java szintén részt vesz a versenyen, amely így a cluj-i sportszezon legnagyobb attrakciója lesz. A versenyt délután 4 órai kezdettel fogják lebonyolítani.

Lengyel—magyar válogatott mérkőzés lesz vasárnap Budapesten, melyre különösen a lengyelek készülődnek erősen, hogy revánsot vegyenek az olimpiáson szenvedett 5:0 vereségért. Érdekesége a lengyelek szereplésének az, hogy válogatott csapatukat a legívőbb magyar tréner, Schlosser készítette elő a mérkőzésre. A magyar csapat a következő felállításban veszi fel a küzdelmet: **Magyarország:** Amsel, Fojl II.—Senkey, Borsányi—Nadler—Blum, Braun—Tasács—Oth—Csontos—Jenny. A mérkőzés előtt az osztrák—magyar másodosztályú válogatott csapat játszik. A magyar csapat felállítása: Zsák, Oláh—Szendró, Fried—Zloch—Török, Maly—Kovácsy—Bukovi—Seiden—Reisner.

Az ellenünk szereplő cseh csapat. Az elterjedt hírekkel szemben a cseh—román válogatott mérkőzés vasárnap délután 5 órai kezdettel a prágai Slavia-pályán kerül döntésre. A román csapat megérkezett, ünnepléses fogadtatásban részesítették. A cseh válogatott összeállítása: Staplik Slavia,

Perner—Steiner, Kolenaty—Kada—Stepan, mindnyájan Slavia, Mráz—Rysavy—Zlásky mindnyájan Meteor VIII—Lastovicka—Rohlicek, min ikett Zideniec Brunn. A mérkőzést valószínűleg Seemann (Bécs), a tavalyi bíró vezeti. A cseh válogatott a legjobb erő képviselője, a román válogatottnak nevezett helyzete lesz.

A PPT Brassóban. A kolozsvári postások szimpatikus csapata vasárnap Brassóban játszik az ottani munkáscsapattal, a BMTE-vel.

Innen onnan. Budapesten szeptember 7-től kezdődőleg a mérkőzések 4 órakor kezdődnek. — A budapesti FTC ma Zágrábban játszik a Gradjanskival. — A Vasasok nálunk is járt együttese 7-én Przemyslban játszik az SK. Polonia ellen. — Halmos, a temesvári Unirea volt kitűnő halfjátékosa a negyvenedik NTK-ban játszik centerhíftot. — Római III, aki tavaly az aradi AMTE-ben játszott, jelenleg Budapesten játszik, mégpedig olyan sikerrel, hogy a válogató bizottság a mai lengyel-magyar válogatott mérkőzésre tartaléknak jelölte őt. — Budapesten szeptember 21-én a szeptember 14-iki osztrák-magyar válogatott mérkőzés után újabb válogatott mérkőzés lesz Németország válogatott csapatával.

Rudolf Mosse No. 4001

SANDOR AGOSTON
UTÓDA **CLUJ**
Unió-u. 2

Férfidivat különlegesség, legfinomabb fehérnemű saját műhelyekben készülnek!

A n. é. vásárlóközönség szíves figyelmét felhívjuk arra, hogy

Figyelem! engrosüzletünket **Figyelem!**

detail osztállyal bővítettük ki.

Eladásra kerülnek a legolcsóbb árak mellett:

Vásznak 26— lejtől feljebb
Zefírek 35— lejtől feljebb
Kanavaszok .. 38— lejtől feljebb

Továbbá női és férfi szövetek, Kabátekermék és különböző béléсарuk

Landesmann & Weisz
Cluj, Uránia-palota,
(Galea Regele Ferdinánd 35. szám.)

Figyelem! Rudolf Mosse No 4019 **Figyelem!**

Keleti szőnyegek szövése eredeti perzsa és szimrna minőségben minden kívánt méretben. Szőnyegek művészies javítása **"Vénus" szőnyegszövőgyár** Cluj, str. Surda (Kis-u) 33

Eredeti „Klingerit” minden méretben kapható **Grossmann Jenő Nagyvárad** Baross-utca 10. Sürögőnyom: Grossmasin. Telefonsz. 6—86.

Szőrmefestés és gyapjufestés **TAVASZI RUHAKAT A LEGSZÉBBEN TISZTÍT** **"KRISTALY" GŐZMOSÓGYÁR CLUJ** **Gyapju és gyapju-fonalfestés**

Telefon 500 **Telefon 500** **Telefon 500**

Hétfő szűt Kék gyóbb a hétfőn e Az előad osztás. D zása, To szerepeik táncokat társaságál Tüze óriási hat drámáját, fogják a Baróti Er lósy Mar lesz Csel Ferenc F ez lesz a Cigán ról napra színre igaz Ilonka, C János fog bemutatko Virág, Iz Az u estélye. A programjá dődik az lesz az el sebb drám fog teljes színrekerül bizonyára előadást a gató tart. A M Vasárnap d kal. Vasárnap es 23-ad Tomp Hétfő: Kék Uj sz Kedd: Tuz szerző szám, Szerda: Cig sal. L Jung B. So Csütörtök: A zatos Janov Soroz Péntek: Szil A. So Szombat d. 4-edsz vendé Szombat este sal. N Vasárnap d. kapusi népvise kal L árakk Vasárnap es fálusi Napi k Hétfő: Antó szám,

J

Ne mu

a mintav 15.sz.ter divat-u megtekin Páris, Bé divatmod selve

Gal

SZÍNHÁZ, MŰVÉSZET

Színházi iroda közleménye

Kék postakocsi. A tavalyi évad egyik legnagyobb sikerű operette újdonsága a Kék postakocsi hétfőn este fog ez évadban először színrekerülni. Az előadás érdekességét emeli a teljesen új szereposztás. Dajka Margit, akinek ez lesz a bemutatkozása, Tompa Béla, Rudas Bandi először fogják szerepeiket itt játszani. Ligeti József ragyogó új táncokat fog bemutatni Vajda Ila és Klein Jolanda társaságában.

Tüzek. Két év óta nem adták Hans Müller óriási hatású, az egész világon nagy sikert aratott drámáját, „Tüzek-et”. Kedden este új szereplőkkel fogják a nagyszerű darabot előadni. Poór Lili, Baróti Erzsébet, Laczkó Aranka, Tarnay Teréz, Miklósy Margit megtartották régi szerepeiket, de új lesz Csele Lajos Herbert szerepében és Holykó Ferenc Ferdinánd szerepében. Holykó Ferencnek ez lesz a bemutatkozása Kolozsvárott.

Cigánybáró. Az új tagok bemutatkozása napról napra folyik. Szerdán este a Cigánybáró kerül színpadra igazán parádés szereposztásban. Szaffit Léva, Ilonka, Ciprát Kőszegi Margit, Ottokárt Jung János fogja játszani. Ugyanebben a darabban fog bemutatkozni Bethlen Éva is. Réthelyi Leó, Virág, Izsó megtartották régi szerepeiket.

Az új magyar drámák ciklusának első estélye. A magyar színház serényen hozzájárul, hogy programját beválthassa. Már a jövő héten megkezdődik az új magyar drámák ciklusa. Csütörtökön lesz az első este, amikor Csiky Gergely leghíresebb drámája, az 1880-ban bemutatott Proletárok fog teljesen új betanulással s új szereposztással színrekerülni. A mai generáció előtt a Proletárok bizonyára az újdonság ingerével fog hatni. Bevezető előadást a ciklus első estéjén Janovics Jenő igazgató tart.

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Vasárnap d. u. fél 4-kor: A faun (Mérsékelt helyárral. Sorozatszám 21.)
 Vasárnap este 8-kor: Pompadour (Operetteújdonság 23-adszor. Zöldhelyi Annával, Erényi Bóskével. Tompa Bélával, Rudas Bandival. Sorozat 22.)
 Hétfő: Kék postakocsi. (Operette újdonság 9-adszor. Új szereposztással. Sorozatszám 23)
 Kedd: Tüzek. (Új szereposztással. Holykó Ferenc szerződött tag bemutatkozásával. Napi bérlet 1. szám, A. Sorozatszám 24.)
 Szerda: Cigánybáró. (Új betanulással, új szereposztással. Léva Ilonka, Kőszegi Margit, Bethlen Éva, Jung János főlépésével. Napi bérlet 2. szám, B. Sorozatszám 25.)
 Csütörtök: A Proletárok. (Az új magyar drámák sorozatos előadásának első estélye. Bevezető előadást Janovics Jenő tart. Première-bérlet 1. szám. Sorozatszám 26.)
 Péntek: Szibil. (Operette repriz. Napi bérlet 3. szám. A. Sorozatszám 27.)
 Szombat d. u. fél három-kor: Süt a nap. (Újdonság 4-adszor. Mérsékelt helyárral. Jávör Alfréd vendéggjátékával. Sorozatszám 28)
 Szombat este 8-kor: Taifun. (Részben új szereposztással. Napi bérlet 4. szám, B. Sorozatszám 29.)
 Vasárnap d. u. fél három-kor: A falu rossza. (A nagykapusi falusi műkedvelők előadása. Kalotaszegi népviseletben. Kalotaszegi lakodalmas szokásokkal. Legényes tánc. Ötös tánc. Mérsékelt helyárral. Sorozatszám 30.)
 Vasárnap este 8-kor: A falu rossza. (A nagykapusi falusi műkedvelők előadása. Rendes helyárral. Napi bérlet 5. szám, A. Sorozatszám 31)
 Hétfő: Antónia. (Újdonság 16-adszor. Napi bérlet 6. szám, B. Sorozatszám 32.)

MOZGÓK MŰSORA

Select-Mozgó. Vasárnap augusztus 31. *Sámson és Delila.*

Hétfő szeptember 1. *Az istenek leánya.* Látványos legenda 7 felvonásban. Főszerepben: Anette Szelemann.

Uránia-Mozgó. Vasárnap augusztus 31. *A nevetés vasárnapja!* Nagy amerikai bohózatok 7 felvonásban *Zigotóval* A műsort „Ó” bohózatai egészítik ki.

Hétfő szeptember 1. *A forradalom gyermeke.* Regényes dráma 5 felvonásban Főszerepben: Beregi Oszkár.

Apollo-Mozgó. vasárnap augusztus 31. *Az erő királya.* Nagy szenzációs kalandordráma. Főszerepben Mariste vetélytársa: Cox Xal. Műsoron kívül egy „Ó” bohózat.

Hétfő szeptember 1. *A modern lovag.* Amerikai kalandor dráma 5 felvonásban. Főszerepben: Douglas Fairbanks.

Szeptember 1-től kezdve az előadások minden nap pontosan délután 3 órakor kezdődnek.

Vágott és vágatlan tűzfát
 vagon, őf- és mázstefelekben, ugyszintén
meszet, cementet és gipszet
 legolcsóbban szállít a
Calcit Művek R.-T. Cluj
 Str. Dragalina (v. Fellegvári-ut) 9. Telefon interurbán 11-06
 Egy m² elfött máz 400 lej

“COLOR”

Festék- és anyagárkereskedés

Cluj, Piata Mihai Viteazul 1.
 (volt Széchenyi-tér)

★
 Telefon 331.

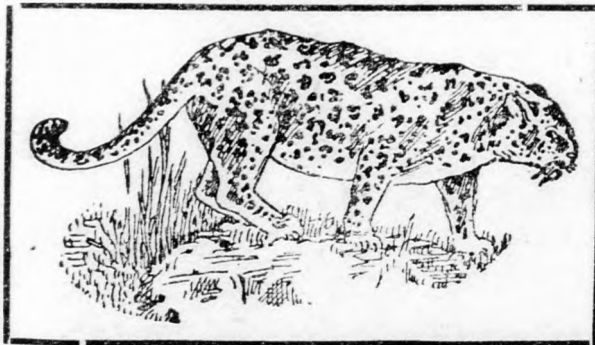
Hirneves vegyészeti gyárak termékei: Föld- és vegyifestékek, lincok, ecetek, továbbá Zinkweiss, Firneiss a legjobb minőségben, valamint kémiai, egészségügyi és háztartási cikkek állandóan raktáron

JOSIF IZRAEL & Co

szücs és szörme divatáruháza

Ne mulassza el

a mintavásáron II. em. 15.sz. teremben szörme divat-újdonságainkat megtekinteni, a hol Páris, Bécs, és Berlin divatmodelljei képviselve vannak.

Ne mulassza el

a mintavásáron II. em. 15.sz. teremben szörme divat-újdonságainkat megtekinteni, a hol Páris, Bécs és Berlin divatújdonságai képviselve vannak.

Calea Victoriei (v. Kossuth L.-u.) No 2.

Üzlet nagyoobbítás miatt

az építkezés tartalma
alatt tartalmas
árúkeszletünket

a legújabb és legszebb angol és francia divat anyagokat: ruha- és bélés selymeket, mindennemű szövötteket, bársonyokat, kabát plüssöket kelengye vásznakat, batizeket, flanelleket stb.

felülmulhatatlanul
kedvezményes
árakért árusítjuk!

AU BON GOUT

NŐI DIVATKÜLÖNLEGESSÉGEK ÁRUHÁZA,
FŐTÉR

4.

CLUJ
 Unió-u. 2

Férfidivat különlegesség, legfinomabb termemük saját műtermében készülnek!

Figyelem!

Ölcső árakról valószínűleg nem beszélhetünk.

Legtől feljebb

Legtől feljebb

Legtől feljebb

Figyelem!

Figyelem!

Figyelem!

Figyelem!

Figyelem!

Figyelem!

Figyelem!

APRÓHIRDETÉSEK

Magyar nyelvű hirdetés egy sor 3.-, vastag betűvel 6.- lej. Leg-
nagyobb hirdetés 30 lej. Állatkiosztások 30% kedvezmény

Herkovits Jenő

uri szabóságát áthelyezte
Str. Vlahuța és Str. Iuliu Maniu sarok.
Állandó bel- és külföldi szövetudonságok rak-
táron. Első osztályu munka készül.

Kettő esetleg három
iskolás gyermek zsidó oca-
ládnál kosztot, lakást kap-
hat belvárosban. Cim a
kiadóban. 7717

Keresek azonnali meg-
vételre használt bádagos
szerszámokat. Ajánlatokat
Lauber Márton Rechinul-
Sasesco címre kérek. 7733

Elegáns

élcső és jó ruhát
angol, francia di-
vat szerint készít
Dávid József
uriszabó, Cal, Victoriei
(Bosuth L.-u.) 7. sz.

Izr. uricsaládnál 2 le-
ányka teljes ellátást nyer-
het az iskolai évre a Tar-
but iskolával szemben.
Ugyanott egy varrónő fel-
vétetik. Klein, Eötvös-
utca 15.

Nyelvtanuláshoz segéd-
könyveket, szótárakat elő-
nyös árban szállít az Új
Kelet könyvosztálya. Kér-
jen árajánlatot.

Nevelőnőt keresek vi-
dékre tizenhárom éves
kisleányom mellé. Jelent-
kezni Király Mártonnál
Árpád-ut 34 sz. a. lehet.

Angol nyelvmester
egyetemi végzettséggel 3
hónapi kurzus alatt angol-
ul beszélni és írni meg-
tanít. Ertekezni Calea Mo-
tilor 53., este 8 óra után.
7734

Rövid zongora bérbe-
adó. Cim a kiadóban.

Eladó egy jó karban
levő transmissio és több
fa- és vhs transmissió-
kerekek. Megtekinthetők
a „Lebeda“ paplangyár-
ban. Cluj Str. Jasilor 14.
7735

Magyar-német levelező
kereskedelmi ügyekben
teljesen járás. kereske-
akadémiai és ügyvédi dip-
lomával rendelkező egyén
megfelelő alkalmaztatást
keres, mint önálló mun-
kaerő. Ajánlatokat „Lloyd
Express továbbit „Dispo-
nens“ jellegre.

A kolozsvári Mintavásár legérdekesebb látványossága

Dávid

hangszerkészítő terme. B épület, 21. szám

**Eredeti francia
ólomserétet**

minden nagyságban, raktárról azonnal szállít
„Mecano“ R.-t. fiókja
Cluj, Calea Victoriei 45. Telefon Int. 356.

**A
cluji
Mintavásáron**
is kitűnik az, amit ma
már mindenki tud, hogy

GROMEN és HERBERT
NAGYSZEBENI POSZTÓGYÁRÁNAK
szövegetei, posztói, dubléi, struxjai, szőnyegjei,
minőségben és árban
utólérhetetlenek.

Llyod 2923

**Lerakat: Cluj,
Cal. Reg. Ferdinand 13.
Mintavásáron: II. emelet, 14 ajtó.
Mintavásár tartama alatt leszállított árak!**

„TACAMUL“
FABRICA DE ARTICOLE DE ARGINT
EZÜSTÁRÚGYÁR
SILBERWARENFABRIK

CLUJ, STR. AVRAM JANCU (volt Petőfi-u. 3)
Telefon: 4-82.

Gyárt: evőeszközöket, szervizeket, dísztárgya-
kat stb. Csak viszonteladók! Ezüstöt (töme-
léket is) a legmagasabb napiáron vesz. Ugyanott
tanulóanyagok felvétetnek.

Publicațiune

Fabrica de Cleiu Ardeleana Societate Anonima
Cluj, Str. Aprinjoarelor 15, la adunarea generale or-
dinara din 1 junie 1924. a hotara: lichidarea Societeti.
Prin urmare invitam pe creditor Societeti ca in
termen de 6 luni sa coticit dela atreia publicarea se
arata lichidatorului de mai jos pretentiunile lor
in contra societeti, la dr. Emil Jacobi, Cluj, Str.
Regina Maria 8.

Comisiune de lichidare

Pierre önborotválókést
a feltűnőmulhatatlan
Valóságos gyönyörűség. Svéd accelezüsttel keverve.
Darabja 8 lej. Központ: Bukaresti. Str. Donici 1.
Rudolf Mosse No 100

**Ma művészi kivitelű
butort, zongorát**

Marosvásárhelyre és tekintse
SZÉKELY ÉS RÉTI
MÉDÉLYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZEZ-TÁRSZ. butortervezői
asztalosok furnírszékrgleteiket legolcsóbban itt szereshetik

LÁDAGYÁR

Mindennemű ládákat és fadobozokat össze-
szegezett és szétszedett részekben meg-
rendelésre azonnal készít és bár-
hova szállít a legolcsóbb áron

Sajovics és Lebovits fakeskedés és ládagyar
Cluj, Strada Cernăuți (vlt Kajántói-ut) 1 sz

FONDEÉ 1874.

Hunwacel

üvegcsiszolda és tükörgyár
Cluj, Str. Vlahuța 3. (vlt Bolyai-u.)

**Kiállítása a
cluji mintavásáron**

főépület
I. em. 10. sz. terem

A mintavásár tartama alatt állandó nagy szörmekiállítást rendezek

Rador No 1329

**„Mode de Paris“
S. Eisenstädter**
Cluj, Piața Unirei 12

Kirakataim megtekinthetők minden este 10 óráig

Kadima Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop (vlt Brassay-utca) 10 szám.

SZERKESZTŐ
NIVATAI
Cluj-Kolozs
L. Pop, (B)
Telefon:
és kiadó
Zs. N. Sz
A kézirat
szerkeszt
sendők. K
dur

1924 sze

Kirá
Az orszá
csességév
pártok á
örkődik
szabadem
szony, a
rad el az
a nyomó
vendégei
alkalomr
is félrete
százhatva
vénytipr
követel,
vunk ne
különbé
nyájan
zunk, m
sorsunka

A kir
növeli A
királyána
ünneples
legendás.
Avram J
nagyobb
évforduló
ebben az
részt a s

Avram
nagy rom
tének lát
jutott mi
a szabade
sem egye
sajátitani
föld min
volt Av
Bizakodó
szörnyű
roppanás
fia, aki gy
kónak, b
ziumnak.
éves kor
tett, rajó
tisza ide
erdélyi r
esztendő
végigszág
„havasok
negyvene
ság zászl

A ba
gezte le
gram, az
pálása vo
tott min
testvéris
lom kaot
féktelen
adók egy
apostolár
josnak t
rasztok
mást írto
sz akko
títését,
románia
sokkal e
oros zse
és Kosst
akkor is
más faly
és az ok
masabb
gának a

A be
náta II
elvétt és